

VENNOOTSCHAPPEN

De notaris luistert, geeft raad en tekent mee

KONINKLIJKE FEDERATIE

VAN HET BELGISCH NOTARIAAT

VENNOOTSCHAPPEN

De notaris luistert, geeft raad en tekent mee

KONINKLIJKE FEDERATIE

VAN HET BELGISCH NOTARIAAT

Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat
Nederlandstalige Gemeenschapsraad
Verantwoordelijke uitgever: P. Verhaegen
Bergstraat 30-34
1000 Brussel
2011
D/2011/1928/2
April 2011
<http://www.notaris.be>

INHOUDSTAFEL

Algemeen	3
Inleiding.....	5
Twee mogelijkheden om handels- en burgerlijke activiteiten uit te oefenen	6
• De eenmanszaak.....	6
• De vennootschap.....	8
Waarom een vennootschap oprichten	9
• Het samenwerkingscontract	9
• De beperkte aansprakelijkheid.....	9
• De continuïteit van de onderneming	10
• De fiscaliteit.....	11
De aard en soorten van vennootschappen.....	12
• Handelsvennootschap en burgerlijke vennootschappen.....	12
• Vennootschappen met of zonder rechtspersoonlijkheid	13
• Vennootschappen met of zonder beperkte aansprakelijkheid.....	14
De vennootschapsvorm.....	16
• De naamloze vennootschap.....	16
• De besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid	17
• De coöperatieve vennootschap.....	18
• Andere vennootschapsvormen	19
De oprichtingsakte en -formaliteiten bij de NV, BVBA en CVBA.....	20
• Authentieke akte	20
• Aantal oprichters en hun hoedanigheid	20
• Inbreng in geld of in natura	22
• Financieel plan	23
• Oprichtersaansprakelijkheid.....	23
• Formaliteiten na de oprichtingsakte	24

De statuten bij de NV, BVBA en CVBA	26
• De benaming.....	26
• De zetel.....	27
• Het doel.....	28
• Het kapitaal.....	29
• De deelbewijzen.....	31
• Obligaties.....	35
• Het bestuur.....	35
• De controle.....	37
• De algemene vergadering.....	38
• Het boekjaar en de winstbestemming.....	39
Het einde van de vennootschap	40
• De vrijwillige ontbinding en vereffening.....	40
• De gerechtelijke ontbinding en vereffening.....	41
• Het faillissement.....	42
Boekhouding	43
Sociale zekerheid	44
• Onderwerping van de vennootschap.....	44
• Onderwerping van de zaakvoerders en bestuurders.....	44
Besluit	45

ALGEMEEN

In onze steeds complexer wordende maatschappij wil de notaris u een helpende hand reiken.

Veel pijnlijke situaties kunt u voorkomen door tijdig zijn of haar advies in te winnen.

Het behoort trouwens tot de taak van de notaris u te informeren en u onpartijdig te adviseren.

Een eerste oriëntatiegesprek zal meestal gratis zijn. Indien er een grondige dossierstudie nodig is, maakt u best vooraf een duidelijke afspraak over de vergoedingen.

Een notaris mag de vergoeding voor zijn diensten niet vrij vaststellen, maar moet een tarief eerbiedigen dat in de meeste gevallen bij wet is vastgesteld.

Elk jaar gaan meer dan 2 miljoen cliënten bij de notaris langs voor advies en het verlijden van akten.

In België zijn momenteel +/- 1.442 notarissen actief in +/- 1.177 notariskantoren, waaronder 231 associaties die samen 499 notarissen groeperen. Zij zijn verenigd in de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat.

U vindt alle contactgegevens van de notariskantoren (incl. e-mail) in het adresboek op onze website www.notaris.be

De wetten veranderen snel.

Misschien is er reeds een aangepaste versie van deze brochure te vinden op onze website.

INLEIDING

Het is zeker een boeiende aangelegenheid om een onderneming op te zetten.

Maar, let wel! Het kan ook ontaarden in een nachtmerrie voor de ondernemer en zijn onmiddellijke omgeving.

Elke handelsactiviteit houdt risico's in die nog kunnen worden aangescherpt door een economische crisis. Hoe kan men dan, binnen de wettelijke mogelijkheden, maximaal deze risico's indijken?

Het antwoord op die vraag roept een nieuwe vraag op: op welke juridische basis kan ik mijn onderneming uitbouwen?

Of de ondernemer nu alleen handelt of zich wil organiseren met anderen, telkens zal dezelfde vraag moeten worden gesteld: zal de onderneming worden uitgeoefend door de natuurlijke persoon alleen, de zogeheten "éénmanszaak" of heeft men er belang bij een vennootschapsstructuur op te zetten? Een onderneming en een vennootschap zijn immers geen synoniemen. Een onderneming kan ook buiten een vennootschap worden gevoerd.

Beide mogelijkheden houden voordelen, risico's en beperkingen in. Het opzet van deze publicatie is dan ook de aandacht van de lezer te vestigen op de voor- en nadelen en hem te helpen de juiste omkadering te vinden waarbinnen hij zijn onderneming op de meest optimale manier kan uitbouwen.

Het zou echter een illusie zijn te denken dat binnen deze tekst dé oplossing zal worden aangereikt voor alle problemen. Hierbij komt het er vooral op aan het terrein te verkennen en bepaalde mogelijkheden uit te leggen, die kunnen helpen bij een latere grondige bespreking, bijvoorbeeld bij uw notaris.

TWEE MOGELIJKHEDEN OM HANDELS- EN BURGERLIJKE ACTIVITEITEN UIT TE OEFENEN

In het economisch rechtsverkeer dient men een onderscheid te maken tussen handels- en burgerlijke activiteiten. De eerste categorie betreft de daden van koophandel zoals die door het Wetboek van Koophandel zijn opgesomd. De tweede categorie betreft dan de daden van burgerlijke aard, waar het voornamelijk over de vrije beroepen gaat.

Een ondernemer of vrij beroeper kan zijn activiteiten op twee manieren organiseren. Ofwel kiest hij ervoor zijn activiteit alleen en zonder vennootschap uit te bouwen, wat dan de éénmanszaak wordt genoemd, ofwel kiest hij ervoor zijn activiteiten, al dan niet in samenwerkingsverband, onder te brengen in een vennootschap.

● DE EENMANZAAK ●

De eenmanszaak is de meest eenvoudige vorm om een activiteit uit te oefenen. Er bestaan weinig beperkingen wanneer een natuurlijke persoon alleen een handels- of burgerlijke activiteit wil uitoefenen. Elkeen heeft immers het recht handel te drijven of een vrij beroep uit te oefenen, voor zover men zich schikt naar de wetten die bepaalde bedrijvigheden regelen (vb. vestigingsattest, bekwaamheidsattest, diploma, enz.) en mits men rekening houdt met bepaalde onbekwaamheden (zoals bijvoorbeeld minderjarigheid), onverenigbaarheden (bepaalde beroepen mogen immers geen handelsactiviteit uitoefenen) en verbodsbepalingen (zoals gerechtelijke veroordelingen, bedrieglijk faillissement).

Er is echter altijd een keerzijde aan de medaille: de uitoefening van een handel of vrij beroep kan kwalijke gevolgen hebben voor het patrimoniale bezit van de handelaar of vrij beroeper en zelfs voor het bezit van zijn echtgenoot. Dit komt doordat de Belgische rechtsprincipes uitgaan van het begrip “eenheid van vermogen”.

Wat betreft de beoefenaar van een vrij beroep is dit gegeven steeds aan de orde, daar hij steeds, of hij nu als éénmanszaak of onder vennootschap georganiseerd is, aansprakelijk is voor de uitoefening van zijn beroep als arts, advocaat, architect, notaris, enz.

De handelaar kan door het beginsel van “eenheid van vermogen” als natuurlijk persoon nooit beweren dat enkel zijn handelsfonds tot onderpand dient van zijn handelsschulden. In werkelijkheid staat zijn volledig vermogen, waaronder ook zijn privé-bezittingen, daarvoor garant.

Aan voormeld principe van “eenheid van vermogen” zijn 2 gevolgen verbonden:

- de privé-schuldeisers van de handelaar kunnen altijd hun vordering verhalen op het vermogen van de handelszaak.
- de schulden ontstaan uit de handelsactiviteiten kunnen altijd verhaald worden op de privé-goederen (woning, meubelen, persoonlijke bankrekeningen) van de handelaar.

Als de handelaar of beoefenaar van een vrij beroep gehuwd is onder een gemeenschapsstelsel, al dan niet met een huwelijkscontract, staat bovendien de volledige gemeenschap borg voor de professionele schulden, dus ook de helft die toebehoort aan de andere echtgenoot. Sinds 2007 is er wel de wettelijke mogelijkheid voor zelfstandigen om voor een notaris een verklaring van onbeslagbaarheid van de gezinswoning af te leggen.

Het is dan ook ten eerste aan te raden voor gehuwden, die een zelfstandige handels- of burgerlijke activiteit willen starten, om het huwelijkscontract te laten nakijken en desgevallend te wijzigen of, indien er geen huwelijkscontract is, om advies te vragen en dit

WAAROM EEN VENNOOTSCHAP OPRICHTEN

Los van alle beschouwingen die eigen zijn aan elke vennootschapsvorm afzonderlijk, kan men stellen dat er 4 fundamentele motieven pleiten voor het oprichten van een vennootschap:

- het samenwerkingscontract
- de beperkte aansprakelijkheid
- de continuïteit van de onderneming
- de fiscaliteit

● HET SAMENWERKINGSCONTRACT

Zoals reeds eerder gezegd, is de vennootschap de juridische basis om de samenwerking tussen verschillende personen te organiseren. Een vennootschap is immers in haar essentie een samenwerkingscontract waarbij elke partij zijn eigen inbreng doet om op die manier samen winst te maken en deze onder elkaar te verdelen. Het contract, onder de vorm van de statuten, bepaalt daarbij de spelregels tussen de verschillende partijen en scheidt derwijze het juridisch kader waarbinnen de samenwerking zich zal afspelen, zodat aan eventuele problemen en betwistingen de basis voor een oplossing wordt geboden.

● DE BEPERKTE AANSPRAKELIJKHEID

Er werd reeds opgemerkt dat ondernemerschap door een natuurlijke persoon gevaren kan inhouden voor zijn privé-vermogen. Zeer terecht zal de ondernemer zijn verantwoordelijkheid dan ook zo veel mogelijk willen beperken en tegelijk de aanspraakmogelijkheden van de schuldeisers op zijn persoonlijke bezittingen willen minimaliseren en desgevallend uitsluiten.

conflicten tussen erfgenamen zal oplossen. In ieder geval zal het in veel gevallen betwistingen voorkomen.

● DE FISCALITEIT

Veel ondernemers zetten de stap naar een vennootschap omwille van fiscale motieven.

Het is onmogelijk om binnen dit bestek de volledige fiscaliteit van de handelsvennootschap toe te lichten, te meer deze regelmatig wordt gewijzigd. Het is noodzakelijk dat elke afzonderlijke situatie wordt getoetst aan de fiscale wetgeving. Bij deze analyse dient ook rekening gehouden te worden met de bedoeling van de ondernemer om de winsten hoofdzakelijk aan te wenden voor privé-uitgaven of om ze voor het grootste deel in zijn vennootschap te houden.

Zeer algemeen zou men in dit kader kunnen stellen dat de hoogste aanslagvoet in de vennootschapsbelasting veel lager ligt dan die in de personenbelasting (waar men als éénmanszaak onder valt) en dat de omschakeling naar een vennootschap fiscaal voordeliger zal uitvallen in de mate dat de ondernemer het merendeel van zijn winst in zijn vennootschap houdt.

oprichting van één van de voornoemde vennootschapsvormen met beperkte aansprakelijkheid automatisch tot gevolg heeft dat de vennootschapsschuldeisers geen enkel verhaal meer hebben op het persoonlijk vermogen van de vennoten.

Een vennootschap oprichten met beperkte aansprakelijkheid veronderstelt immers dat men de regels respecteert die hiervoor opgelegd zijn door de wetgever. Als een vennootschap wordt opgericht met een duidelijk ontoereikend maatschappelijk kapitaal of als het beheer van de vennootschap indruist tegen de wetgeving of de statuten, dan voorziet de wetgever erin dat, al naargelang het geval, de oprichters, de zaakvoerders of de beheerders persoonlijk aansprakelijk kunnen worden gesteld voor deze fouten. In bepaalde gevallen van faillissement zullen zij zelfs persoonlijk gehouden zijn om het geheel of een gedeelte van het onvoldoende actief te dragen of zullen zij zelfs met hun persoonlijk vermogen dienen in te staan voor het faillissement van de vennootschap.

Bovendien moet ook benadrukt worden dat een belangrijke waarborg van solvabiliteit van de vennootschap vaak berust bij de persoon achter de vennootschap. Zo gebeurt het regelmatig dat de bankier in waarborg voor de door hem toegestane kredieten aan de vennootschap, de persoonlijke borgstelling eist van de hoofdaandeelhouder of de zaakvoerder van de vennootschap. In die omstandigheid is de verleende borgstelling aan de bank verbonden met het ondernemersrisico.

DE OPRICHTINGSAKTE EN -FORMALITEITEN BIJ DE NV, BVBA EN CVBA

● AUTHENTIEKE AKTE ●

Zowel de oprichting van een NV, BVBA en CVBA dient te gebeuren bij een authentieke akte en dus met tussenkomst van een notaris. Dit maakt dat de oprichting van deze vennootschapsvormen duurder zal zijn dan die van andere vennootschapsvormen.

De kostprijs weegt echter niet op tegen de voordelen die deze vennootschapsvormen bieden en de toegevoegde waarde van de tussenkomst van de notaris. De notaris is immers de best geplaatste persoon om de oprichters te helpen bij het maken van de keuze van de meest geschikte rechtsvorm en het opstellen van de juiste statutaire bepalingen. Hij zal hen ook wijzen op de verantwoordelijkheid die op de oprichters rust, de formaliteiten die vervuld dienen te worden en in het algemeen zal hij alle nuttige en noodzakelijke informatie verstrekken zodat de ondernemers met volledige kennis van zaken aan de slag kunnen.

● AANTAL OPRICHTERS EN HUN HOEDANIGHEID ●

Gezien een vennootschap in essentie een samenwerkingsovereenkomst is, veronderstelt dit dat zij minstens door 2 personen wordt opgericht. Dit kunnen zowel natuurlijke (fysieke) als rechtspersonen zijn.

Zoals reeds hoger aangehaald, bestaat op deze regel van meerhoofdigheid één belangrijke uitzondering: de BVBA, die ook kan opgericht worden door één persoon, de zogeheten "éénpersoons-BVBA", in de praktijk afgekort "EBVBA". Het betreft hier geen aparte

vennootschapsvorm. De “EBVBA” is een BVBA met de specificiteit dat alle aandelen in één hand verenigd zijn. Dit kan het geval zijn van bij de oprichting, maar het kan ook gebeuren op een later tijdstip. Voorwaarde hiertoe is wel dat die enige vennoot een natuurlijk persoon is en dat hij slechts vennoot is van één “EBVBA”.

De starters-BVBA kan worden opgericht door (één of meer) natuurlijke personen.

Het is de oprichters verboden meer dan één “S-BVBA” op te richten alsook effecten te bezitten in een andere vennootschap met beperkte aansprakelijkheid die meer dan 5% van de stemrechten van die vennootschap vertegenwoordigen.

Voor de oprichting van een NV en een CVBA daarentegen zijn respectievelijk minstens 2 en 3 oprichters vereist. Bij de NV leidt een eventuele latere éénhoofdigheid niet tot de ontbinding van de vennootschap, maar wel tot het verlies van de beperkte aansprakelijkheid wanneer niet binnen het jaar een tweede aandeelhouder toetreedt of de vennootschap niet is omgevormd naar een BVBA. Is deze termijn van één jaar verlopen zonder dat de enige aandeelhouder de toestand geregulariseerd heeft, dan is de sanctie dat de beperkte aansprakelijk ten aanzien van hem wegvalt voor alle verbintenissen die de vennootschap heeft gesteld na de vereniging van alle aandelen in zijn hand en zolang de éénhoofdigheid duurt. Bij de CVBA daarentegen leidt de één- of tweehoofdigheid tot de van rechtswege ontbinding van de vennootschap en bestaat de wettelijke mogelijkheid tot regularisatie niet.

Hierbij dient nog opgemerkt te worden dat wanneer echtgenoten samen een vennootschap oprichten in bepaalde gevallen slechts als één oprichter worden aanzien. Dit is het geval wanneer de echtgenoten gehuwd zijn onder een gemeenschapsstelsel en de inbreng in de vennootschap uitsluitend gemeenschappelijke goederen betreft. Opdat bijvoorbeeld een NV met een echtpaar als enige

In geval van een inbreng in natura, dienen de oprichters aan de notaris twee verslagen voor te leggen:

1. het verslag opgemaakt door de bedrijfsrevisor, aangesteld door de oprichters, die de inbreng beschrijft en waardeert en
2. het verslag opgemaakt door de oprichters waarin het belang van de inbreng voor de vennootschap wordt uiteengezet.

● FINANCIËEL PLAN ●

Het is niet voldoende dat het kapitaal van de vennootschap beantwoordt aan het minimum voorgeschreven door de wet. De vennootschap moet ook over een voldoende kapitaal beschikken voor de normale uitoefening van haar activiteit.

Dit is de reden waarom de wetgever de oprichters van de NV, de BVBA en de CVBA verplicht een financieel plan op te stellen waarin het maatschappelijk kapitaal van de op te richten vennootschap wordt verantwoord voor een bedrijfsuitoefening van minstens twee volledige boekjaren. De oprichters dragen de oprichtersaansprakelijkheid voor deze cijfers tot drie jaar na de oprichting. Het financieel plan moet eveneens uiterlijk bij de ondertekening van de oprichtingsakte aan de notaris overhandigd worden. Het is een vertrouwelijk document dat door de notaris in bewaring wordt genomen en dat enkel in geval van faillissement door de rechtbank bij de notaris kan opgevraagd worden.

● OPRICHTERSAANSPRAKELIJKHEID ●

WIE IS OPRICHTER

In de BVBA en in de CVBA hebben alle partijen bij de oprichtingsakte automatisch de hoedanigheid van oprichter.

Vanaf het ogenblik dat het uittreksel van de oprichtingsakte is neergelegd en de vennootschap haar rechtspersoonlijkheid heeft verkregen, kan zij als een zelfstandige entiteit deelnemen aan het economisch rechtsverkeer en kan zij rechtshandelingen stellen.

Om tegenstelbaar te zijn aan derden, dient het door de notaris neergelegde uittreksel uit de oprichtingsakte en bijhorende formulieren ook te worden bekendgemaakt in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad. Deze bekendmaking gebeurt door de zorgen van de griffie.

Via het e-depot en het e-notariaat zal uw notaris in veel gevallen deze neerleggings- en bekendmakingsformaliteiten online kunnen verrichten.

UIT TE VOEREN DOOR DE OPRICHTERS OF HUN AANGESTELDEN

Hoewel de vennootschap door de neerleggingsformaliteit op de griffie van de rechtbank van koophandel reeds is ingeschreven in de KBO en haar ondernemingsnummer heeft bekomen, moet de zaakvoerder (BVBA) of één van de bestuurders of de dagelijks bestuurder (NV) of de persoon die daartoe werd aangesteld, de vennootschap laten inschrijven bij een ondernemingsloket. De volledige lijst van de ondernemingsloketten kan geraadpleegd worden op de website van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie:
<http://www.mineco.fgov.be>.

DE STATUTEN BIJ DE NV, BVBA EN CVBA

De statuten van de vennootschap zijn het corpus van de oprichtingsakte en worden geschreven voor het leven van de vennootschap. Elke wijziging eraan vergt een beslissing van de algemene vergadering en dient notarieel te worden vastgelegd, waarna zij ook het voorwerp dient uit te maken van een bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

Hierna volgt een overzicht van de belangrijkste elementen uit de statuten.

● DE BENAMING

Elke NV, BVBA of CVBA moet een eigen naam hebben waaronder zij wordt opgericht en die bijgevolg in de statuten in de oprichtingsakte wordt vermeld. Men noemt dit de “maatschappelijke benaming”. Deze naam moet de vennootschap onderscheiden van andere rechtspersonen en moet bijgevolg verschillen van die van elke andere vennootschap.

Er bestaat immers een eerbiediging van het eerste gebruiksrecht. Indien de opgerichte vennootschap een naam draagt gelijk aan of gelijkend op de naam van een andere reeds bestaande vennootschap, kan deze laatste de naam doen wijzigen en eventueel een schadevergoeding eisen voor zover kan bewezen worden dat er verwarring is. Dit is steeds een beoordeling *in abstracto*, waarbij het irrelevant is of beide vennootschappen in dezelfde sector actief zijn of waar hun zetel geografisch is gelegen.

Bij de oprichting zal de notaris nagaan of de door de oprichters gewenste maatschappelijke benaming reeds bestaat door een opzoeking te doen in de voor hem toegankelijke databanken. Naast haar maatschappelijke benaming, kan de vennootschap voor haar commerciële doeleinden ook één of meer “handelsbenamingen” aannemen, die verschillend kunnen zijn van de maatschappelijke

vennootschappen principieel aan de NV, de BVBA en de CVBA middelen voor te schieten, leningen toe te staan of zekerheden te stellen met het oog op de verkrijging van aandelen van de vennootschap door een derde.

De wet verbiedt eveneens aan deze 3 vennootschapsvormen om (een deel van) haar eigen aandelen te verwerven of beperkt de mogelijkheid voor een dochtervennootschap deel te nemen in het kapitaal van de moedervernootschap.

● HET KAPITAAL ●

Het kapitaal van de vennootschap vertegenwoordigt de bedragen of de goederen die ingebracht zijn door de aandeelhouders of vennoten naar aanleiding van de oprichting van de vennootschap en is in principe onveranderlijk, tenzij mits een statutenwijziging. Het kapitaal in de CVBA heeft echter dit bijzonder kenmerk dat het een vast en een veranderlijk deel bevat.

Gezien de NV, BVBA en CVBA vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid zijn en de aandeelhouders en de vennoten slechts gehouden zijn tot hun inbreng, vereist het Wetboek van vennootschappen wel dat deze vennootschappen steeds over een minimumkapitaal beschikken.

Voor een NV bedraagt het minimumkapitaal 61.500 euro, dat volledig moet zijn volgestort bij de oprichting. Bovendien moet bij een hoger kapitaal ieder aandeel minstens tot beloop van één vierde zijn volgestort.

In de BVBA is het minimumkapitaal 18.550 euro, waarvan minstens 6.200 euro bij de oprichting moet zijn volgestort. Gaat het om een "EBVBA" dan moet minstens 12.400 euro zijn volgestort. Bovendien moet bij een hoger kapitaal op ieder aandeel dat overeenstemt met

een inbreng in geld minstens tot beloop van één vijfde worden volgestort en moet ieder aandeel dat overeenstemt met een inbreng in natura volledig zijn volgestort.

Wat betreft de “S-BVBA” is een maatschappelijk kapitaal van minimum 1 euro en maximum 18.549 euro vereist. Het bedrag van het geplaatst kapitaal bij de oprichting zal tot beloop van één vijfde moeten worden volgestort, met een absoluut minimum van 1 euro.

Zoals reeds hoger aangehaald, heeft de “S-BVBA” slechts een tijdelijk karakter en zal ten laatste 5 jaar na de oprichting of van zodra er een equivalent van 5 werknemers in de vennootschap werkzaam is, het maatschappelijk kapitaal moeten verhoogd worden tot minimum 18.550 euro met een minimaal te volstorten kapitaal van 6.200 euro voor een “gewone” BVBA en 12.400 euro voor de “EBVBA”.

In de CVBA bedraagt het vast gedeelte van het kapitaal minimum 18.550 euro, waarvan eveneens minstens 6.200 euro moet zijn volgestort. In het geval van een hoger kapitaal, moet ieder aandeel dat overeenstemt met een inbreng in geld of in natura tot beloop van één vierde zijn volgestort.

Kapitaalverhogingen en –verlagingen in de NV en de BVBA moeten bij notariële akte gebeuren. In de CVBA is een notariële akte enkel vereist wanneer de verhoging of de verlaging het vast gedeelte van het kapitaal betreft en niet bij verhoging of verlaging van het veranderlijk deel van het kapitaal.

In de NV gebeurt de kapitaalverhoging bij beslissing van de algemene vergadering of onder bepaalde voorwaarden bij beslissing van de raad van bestuur (in dit laatste geval “toegestane kapitaal” genoemd). In de BVBA behoort de kapitaalverhoging tot de uitsluitende bevoegdheid van de algemene vergadering. Zowel bij de NV als bij de BVBA hebben de oude aandeelhouders/vennoten het recht als eerste in te schrijven

Wat de rechten betreft, wordt er traditioneel onderscheid gemaakt tussen de lidmaatschapsrechten enerzijds en de patrimoniale rechten anderzijds. Tot de lidmaatschapsrechten behoren ondermeer het stemrecht, het recht op dividend en het vraagrecht op de algemene vergadering. Tot de patrimoniale rechten behoren ondermeer het voorkeurrecht, het recht op de vermogenswaarde bij overdracht, het recht op een aandeel in het liquidatiesaldo. Als plichten kunnen de volstortingsplicht en de plicht van goede trouw als voorbeelden worden vermeld.

Kapitaalaandelen versus winstbewijzen

Kapitaalaandelen worden uitgegeven als tegenprestatie voor een inbreng die bijgedragen heeft tot de vorming van het kapitaal, daar waar winstbewijzen worden uitgegeven naar aanleiding van een inbreng die daartoe niet heeft bijgedragen, zoals bijvoorbeeld de inbreng van arbeid of nijverheid. Deze winstbewijzen genieten een afzonderlijk statuut dat op uitvoerige wijze in de statuten dient te worden beschreven.

Aandelen op naam versus aandelen aan toonder of gedematerialiseerd

Aandelen zijn ofwel:

- op naam;
- aan toonder of
- gedematerialiseerd.

Indien de aandelen op naam zijn, blijkt het aandeelhouderschap uit een register van aandelen dat verplicht dient te worden bijgehouden op de zetel van de vennootschap. Elke overdracht van aandelen wordt daarin aangebracht.

Aandelen zijn aan toonder wanneer zij geïncorporeerd zijn in een waardepapier en zijn bijgevolg lichamelijk van aard. Het voordeel van deze vorm ligt zowel in de anonimiteit als in de eenvoudige

overdraagbaarheid van de aandelen door de loutere overhandiging van het papier waardoor meteen de rechten worden overgedragen.

Gedematerialiseerde aandelen worden vertegenwoordigd door een boeking op rekening op naam van hun eigenaar bij een daartoe erkende bankinstelling en zijn bijgevolg onlichamelijk van aard.

De wetgever heeft echter in 2005 geoordeeld dat de anonimiteit die gepaard gaat met aandelen aan toonder in de huidige maatschappelijke (en geglobaliseerde) context niet meer aanvaardbaar is, waardoor de effecten aan toonder dan ook geleidelijk aan zullen verdwijnen.

De afschaffing van de toonderaandelen gebeurt in verschillende fasen:

- sinds 1 januari 2008 mogen geen nieuwe aandelen aan toonder meer worden uitgegeven en kunnen deze aandelen ook niet meer materieel worden afgeleverd;
- tussen 1 januari 2008 en 31 december 2013 moeten de rechthebbenden van toonderaandelen hun aandelen laten omzetten, hetzij in naamaandelen, hetzij in gedematerialiseerde aandelen;
- vanaf 1 januari 2014 worden de aandelen die op dat moment nog niet werden omgezet, automatisch omgezet in gedematerialiseerde aandelen en geplaatst op naam van de vennootschap-emittent. De rechthebbenden kunnen zich dan nog gedurende een jaar kenbaar maken;
- vanaf 1 januari 2015 worden de aandelen waarvan de rechthebbenden zich niet hebben aangemeld, te koop aangeboden.

Aandelen met of zonder stemrecht

Het regime voor de NV en de BVBA is hetzelfde: elk aandeel geeft recht op één stem. De wet laat voor deze vennootschappen evenwel toe, binnen bepaalde grenzen, aandelen uit te geven zonder stemrecht. Deze aandelen vertegenwoordigen wel het kapitaal. Voor de CVBA bepalen de statuten welk stemrecht toegekend wordt aan de

deelbewijzen. Zodoende kunnen aandelen uitgegeven worden met een meervoudig stemrecht. Volgens een meerderheid in de rechtsleer kan men in de CVBA geen aandelen zonder stemrecht uitgeven.

OVERDRACHT EN AFSTAND VAN AANDELEN

In principe zijn de aandelen van een NV vrij overdraagbaar. Het is evenwel toegelaten de overdraagbaarheid te beperken door middel van goedkeurings-, voorkoop- of onvervreemdbaarheidsclausules, zonder dat daarbij het recht van overdracht volledig mag ontnomen worden.

Goedkeuringsclausules onderwerpen de overdracht van aandelen aan de goed- of afkeuring van een orgaan van de vennootschap, hetzij de algemene vergadering, hetzij het bestuursorgaan.

Voorkoop- en voorkeurclausules verlenen aan houders van aandelen het recht van overname van aandelen bij voorkeur op derden in evenredigheid met het aantal dat ieder van hen bezit.

De aandeelhouder die zijn aandelen wenst over te dragen moet deze bij voorrang aanbieden aan zijn mede-aandeelhouders of -vennoten.

Onvervreemdbaarheids- of “stand still”-clausules moeten steeds beperkt zijn in tijd en moeten verantwoord zijn in het belang van de vennootschap.

De BVBA heeft een meer besloten karakter en dus kunnen hier de aandelen, behoudens andersluidende en meer beperkende statutaire bedingen - de wettelijke regeling is immers slechts een minimale regeling - door een vennoot niet worden overgedragen onder levenden of bij overlijden dan met de instemming van ten minste de helft van de vennoten die minstens drie vierden van het kapitaal vertegenwoordigen na aftrek van de aandelen waarvan de overdracht is voorgesteld. In bepaalde gevallen, behoudens andersluidende bedingen in de statuten, is deze toelating niet vereist als de aandelen

door 2 personen of wanneer is vastgesteld dat de vennootschap niet meer dan 2 aandeelhouders heeft, mag de raad van bestuur uit 2 leden bestaan.

Aangezien het niet echt praktisch zou zijn – zeker niet bij grotere vennootschappen – dat de voltallige raad van bestuur telkens samen zou moeten komen voor elke beslissing die de vennootschap moet nemen, of telkens voltallig moet zijn om de vennootschap jegens derden te vertegenwoordigen, voorziet de wet dat de raad van bestuur bepaalde bevoegdheden kan delegeren. Zo kan de raad van bestuur een fysieke- of rechtspersoon aanduiden, al dan niet lid van de raad van bestuur, aan wie zij het dagelijks bestuur van de vennootschap opdraagt. Onder het dagelijks bestuur van een vennootschap worden verstaan hetzij beslissingen die als zodanig onbelangrijk worden beschouwd dat het nutteloos is hiertoe telkens een raad van bestuur voor bijeen te laten komen, hetzij beslissingen die zodanig dringend zijn dat er geen tijd is om een raad van bestuur bijeen te roepen. Wat dit dagelijks bestuur aangaat, is de dagelijks bestuurder eveneens bevoegd de vennootschap te vertegenwoordigen.

Daarnaast kan de raad van bestuur uit zijn leden eveneens een gedelegeerd bestuurder benoemen aan wie de bevoegdheid wordt verleend om – alleen of gezamenlijk – de vennootschap te vertegenwoordigen. En zelfs al voorzien de statuten niets, dan nog kan de raad van bestuur steeds een bijzondere volmacht aan eender wie geven om zich te laten vertegenwoordigen bij de uitvoering van zijn beslissing.

In de BVBA en de CVBA is het bestuur toevertrouwd aan één of meer zaakvoerders, die voor onbeperkte tijd kunnen worden benoemd. De statuten bepalen het aantal zaakvoerders, hun bevoegdheden en de manier waarop beslissingen genomen worden – collegiaal of individueel door elke zaakvoerder – wanneer er verschillende zaakvoerders zijn. Een zaakvoerder kan door de algemene vergadering

● DE ALGEMENE VERGADERING ●

De algemene vergadering is in de NV, de BVBA en de CVBA een verplicht orgaan aan wie door de wet exclusieve bevoegdheden zijn toegekend. De belangrijkste hiervan zijn het wijzigen van de statuten, de goedkeuring van de jaarrekening, het benoemen en ontslaan van bestuurders en het toekennen van een bezoldiging.

Er zijn 3 soorten algemene vergadering:

- de gewone;
- de buitengewone en
- de bijzondere.

De gewone algemene vergadering is diegene die jaarlijks verplicht gehouden dient te worden, binnen de 6 maanden na het sluiten van het boekjaar om de verslagen en rekeningen goed te keuren en kwijting te verlenen aan de bestuurders en zaakvoerders. Deze vergadering vindt plaats op de datum en de plaats voorzien in de statuten.

De buitengewone algemene vergadering is de term die in principe gebruikt wordt voor elke andere algemene vergadering dan de gewone. In de praktijk wordt deze benaming voornamelijk gebruikt voor de vergadering die beslist om de statuten te wijzigen. Voor de NV en de BVBA bepaalt het Wetboek van vennootschappen specifieke regels (inzake aanwezigheid en meerderheid) voor de algemene vergaderingen houdende wijziging aan de statuten. Voor de CV zal rekening moeten gehouden worden met de statutaire bepalingen terzake. De wet voorziet nochtans in een gelijkaardige procedure als voor de NV en de BVBA als de wijziging het doel van de vennootschap betreft.

De bijzondere algemene vergadering is de vergadering die gehouden

wordt met als doel rechten toe te kennen aan derden die invloed hebben op het vermogen van de vennootschap wanneer de uitoefening van deze rechten afhankelijk is van het uitbrengen van een openbaar overnamebod op de aandelen of de verandering van de controle op de vennootschap.

● HET BOEKJAAR EN DE WINSTBESTEMMING ●

Het boekjaar hoeft niet noodzakelijk met het kalenderjaar samen te vallen. Zo kan het boekjaar aanvangen op bijvoorbeeld 1 oktober van ieder jaar om te eindigen op 30 september van het daaropvolgend jaar. Om het boekjaar niet met het kalenderjaar te doen samenvallen, kunnen overwegingen meespelen die verband houden met de cyclische aard van de bedrijvigheid of met de overbelasting van boekhoud- en accountantkantoren.

Eens de vraag is beantwoord naar begin- en einddatum van ieder boekjaar, moet men voor het eerste boekjaar een keuze maken tussen een extra kort boekjaar - vanaf de oprichting tot de einddatum van het eerste boekjaar - of een extra lang boekjaar - vanaf de oprichting tot de einddatum van het tweede boekjaar.

Zowel voor de NV als voor de BVBA en de CVBA heeft het Wetboek van vennootschappen in strikte regels voorzien voor de uitkering van dividenden en tantièmes.

HET EINDE VAN DE VENNOOTSCHAP

● DE VRIJWILLIGE ONTBINDING EN VEREFFENING●●●●●●●●●●

De vennootschap kan vrijwillig ontbonden worden om verschillende redenen: slechte economische vooruitzichten, onenigheid tussen de aandeelhouders of vennoten, in het kader van een herstructurering, enzovoort. In bepaalde gevallen is de algemene vergadering verplicht zich over de mogelijke ontbinding van de vennootschap uit te spreken. Dit is onder meer zo wanneer het eigen vermogen van de vennootschap door verliezen gedaald is tot minder dan de helft van het maatschappelijk kapitaal.

De vennootschap kan ontbonden worden door een besluit van de algemene vergadering van de aandeelhouders of vennoten, zoals voor een statutenwijziging. De ontbinding en vereffening van een vennootschap verloopt in verschillende fasen.

De algemene vergadering zal tot ontbinding en in vereffeningstelling van de vennootschap beslissen zoals ze over een statutenwijziging beslist. Ook hier is de tussenkomst van de notaris vereist. In het proces-verbaal van ontbinding worden één of meerdere vereffenaars benoemd. De benoeming van de vereffenaars dient te worden bevestigd door de rechtbank van koophandel.

De vereffenaars zullen de eigenlijke vereffening van de vennootschap leiden. Dit betekent dat er een hele reeks operaties moet plaatsvinden die tot doel heeft de activa van de vennootschap ten gelde te maken om hiermee de nog openstaande schulden af te lossen. Pas wanneer alle schulden van de vennootschap voldaan zijn, kan men de vereffening sluiten en houdt de vennootschap op te bestaan. Na afloop hiervan en ten minste één maand voor de algemene vergadering die over de afsluiting van de vereffening zal besluiten, leggen de vereffenaars op de zetel van de vennootschap de rekeningen neer, samen met de stukken tot staving, die de aandeelhouders of vennoten

kunnen onderzoeken. De vereffenaars zullen bovendien het plan voor de verdeling van de activa onder de schuldeisers voorafgaand aan de sluiting van de vereffening voor akkoord moeten voorleggen aan de rechtbank van koophandel van het arrondissement waarbinnen de vennootschap haar zetel heeft. Na de uitvoering van de vereffeningsoperatie wordt het saldo van het actief of de gelden die voortkomen uit de realisatie van het actief, onder de aandeelhouders of vennoten verdeeld naar evenredigheid van hun aandelenbezit.

Tenslotte is er de sluiting van de vereffening, die niet ten overstaan van de notaris moet worden vastgesteld door de algemene vergadering.

Na de sluiting van de vereffening blijft de vennootschap nog gedurende 5 jaar bestaan als een passieve rechtspersoon, wat betekent dat eventuele schuldeisers zich nog kunnen richten tot de persoon van de vereffenaar.

● DE GERECHTELIJKE ONTBINDING EN VEREFFENING ● ● ● ● ●

De ontbinding kan ook worden uitgesproken door de rechtbank op verzoek van een aandeelhouder of vennoot om verschillende redenen zoals bijvoorbeeld de daling van het eigen vermogen beneden het wettelijk minimum kapitaal, omwille van wettige redenen (ernstige meningsverschillen, ernstig en voortdurend misbruik van meerderheidspositie, een aanhoudende kwaal die een vennoot onbekwaam maakt, een vennoot-zaakvoerder die aan de BVBA concurrentie aandoet,...), omwille van de willekeurige weigering bij een BVBA tot toestemming tot overdracht van aandelen, omwille van de oprichtingsakte die niet in authentieke vorm werd opgemaakt, enzovoort. De statuten kunnen ook in een aantal ontbindingsgronden voorzien.

De rechtbank kan ook op vraag van iedere belanghebbende of van het

BOEKHOUDING

Op boekhoudkundig vlak is er geen verschil tussen de NV, de BVBA en de CVBA.

De jaarrekeningen van die vennootschappen moeten opgesteld worden overeenkomstig de Wet van 17 juli 1975 en het Koninklijk Besluit van 8 oktober 1976, verkort of uitgebreid, naargelang de vennootschap aan de voorwaarden van artikel 12 §2 van voormelde wet wel of niet voldoet.

Zij moeten voorgelegd worden aan de algemene vergadering binnen de 6 maanden na de sluiting van het boekjaar, om er te worden goedgekeurd. Zij moeten daarna binnen de 30 dagen neergelegd worden bij de diensten van de Nationale Bank. Men kan niet genoeg het belang van een goede boekhouding onderstrepen.

Een beroep doen op een goed boekhouder of accountant is dan ook ten zeerste aanbevolen.

BESLUIT

De opdracht van de notaris is geschillen te voorkomen. Door het opmaken van evenwichtige overeenkomsten waarin alle partijen zich terugvinden, helpt de notaris mee aan het bewaren van de sociale rust. Door het opmaken in authentieke vorm, met uitvoerbare kracht, staat hij garant voor rechtszekerheid.

Meer en meer staat de bescherming van de consument in de kijker, midden een wereld van multinationals met economische druk. Het is belangrijk de burger eraan te herinneren dat hij in de persoon van de notaris een raadsman vindt die hem onpartijdig kan bijstaan.

NOTA'S

A series of 20 horizontal dotted lines for writing notes.

INFORMATIEBROCHURE UITGEGEVEN DOOR DE NEDERLANDSTALIGE GEMEENSCHAPSRAAD
VAN DE KONINKLIJKE FEDERATIE VAN HET BELGISCH NOTARIAAT.
BERGSTRAAT, 30-34 - 1000 BRUSSEL
<http://www.notaris.be>